

فصلنامه‌ی اقتصاد مقداری

صفحه‌ی اصلی وب سایت مجله:

www.jqe.scu.ac.ir

شاپا الکترونیکی: ۲۷۱۷-۴۲۷۱

شاپا چاپی: ۲۰۰۸-۵۸۵۰

جهانی شدن، انباشت سرمایه انسانی و رشد اقتصادی در منتخبی از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه

سیده صفیه حسینی یزدی*، مصطفی عمادزاده**، سعید دائی کریم زاده***

* دانشجوی دکتری اقتصاد، گروه اقتصاد، دانشکده حقوق و علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

ایمیل: hosseini447@gmail.com

** استاد بازنشسته اقتصاد، گروه اقتصاد، دانشکده علوم اداری و اقتصاد، دانشگاه اصفهان و عضو هیات علمی دانشگاه شیخ بهایی اصفهان، ایران (نویسنده مسئول).

ایمیل: emadzadeh@shbu.ac.ir

[0000-0003-3506-6766](https://orcid.org/0000-0003-3506-6766)

آدرس پستی: اصفهان، خیابان جی شرقی، ارغوانیه، بلوار دانشگاه، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشکده حقوق و علوم انسانی

*** دانشیار اقتصاد، گروه اقتصاد، دانشکده حقوق و علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

ایمیل: karimzadeh@khuisf.ac.ir

اطلاعات مقاله	طبقه‌بندی JEL	واژگان کلیدی
تاریخ دریافت: ۷ اسفند ۱۳۹۸	E24, F6, Q40	جهانی شدن، انباشت سرمایه انسانی،
تاریخ بازنگری: ۲۸ دی ۱۳۹۹		رشد اقتصادی، گشتاورهای تعمیم یافته
تاریخ پذیرش: ۲۶ آذر ۱۳۹۹		

قدردانی: از تمامی افراد و موسساتی که در انجام این تحقیق مولف را مساعدت نمودند، قدردانی می‌شود.
تضاد منافع: نویسندگان مقاله اعلام می‌کنند که در انتشار مقاله ارائه شده تضاد منافی وجود ندارد.

منابع مالی: نویسنده‌ها هیچگونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

ارجاع به مقاله:

حسینی یزدی، سیده صفیه، عمادزاده، مصطفی و دائی کریم زاده، سعید. (۱۴۰۱). جهانی شدن، انباشت سرمایه انسانی و رشد اقتصادی در منتخبی از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه. *فصلنامه‌ی اقتصاد مقداری (بررسی‌های اقتصادی سابق)*، ۱۹(۲)، ۱۵۰-۱۱۱.

 [10.22055/JQE.2020.32690.2222](https://doi.org/10.22055/JQE.2020.32690.2222)

© 2022 Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license) (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

چکیده گسترده معرفی:

اهمیت سرمایه انسانی در ارتقاء رشد و بهره‌وری یکی از مهمترین موضوعاتی است که مورد توجه صاحب نظران علم اقتصاد قرار گرفته است. می‌توان گفت دستیابی به رشد اقتصادی یکی از دغدغه‌های اقتصاددانان در دهه‌های اخیر بوده است و نیازمند ایجاد برخی ساز و کارهای خاص می‌باشد که شاخص سرمایه انسانی و جهانی شدن از جمله این ساز و کارهای خاص در عرصه اقتصادی به شمار می‌روند. در حالی که رشد اقتصادی از سرمایه انسانی نشئت می‌گیرد، اما بیشتر کشورهای منابع محور فاقد سرمایه انسانی ضروری به عنوان سرمایه طبیعی هستند. جهانی شدن به کشورها کمک می‌کند تا مزایای باز بودن تجارت را کشف کنند، چرا که جهانی شدن ریسک اقتصادی کشورها را کاهش می‌دهد. در عین حال، افزایش جریان سرمایه که ناشی از بازبودن اقتصاد می‌باشد ممکن است به تولیدکنندگان اجازه دهد تا از مزیت‌های سبد متنوع دارایی‌ها برای سرمایه‌گذاری در پروژه‌های کم ریسکی که به رشد اقتصادی منجر می‌شود بهره‌مند گردند.

متدولوژی:

پژوهش حاضر تلاش می‌کند، با تحلیل نظری و مدل سازی شرایط اقتصاد کلان، به بررسی هم‌زمان ارتباط متقابل بین سه متغیر جهانی شدن، انباشت سرمایه انسانی و رشد اقتصادی با مقایسه تطبیقی بین ۲۳ کشور منتخب در حال توسعه و ۳۳ کشور توسعه یافته طی سال‌های ۱۹۹۵ تا ۲۰۱۷، با استفاده از تکنیک اقتصادسنجی داده‌های تابلویی سیستمی مبتنی بر تخمین‌زننده گشتاورهای تعمیم یافته بپردازد.

یافته‌ها:

نتایج آزمون‌های مورد بررسی حاکی از آن است که در سطح اطمینان ۹۵ درصد افزایش شاخص‌های جهانی شدن، رشد اقتصادی و امید به زندگی بر افزایش شاخص سرمایه انسانی موثر هستند و افزایش نرخ شهرنشینی نتوانسته ابزار موثر در جهت بهبود شاخص سرمایه انسانی در کشورهای منتخب باشد. همچنین طبق نتایج می‌توان گفت افزایش شاخص‌های سرمایه انسانی، رشد اقتصادی، نرخ رشد جمعیت و توسعه زیر ساخت‌های ارتباط از راه دور و سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی بر افزایش جهانی شدن موثر است؛ و در نهایت می‌توان گفت تاثیر شاخص‌های سرمایه انسانی، جهانی شدن، نیروی کار و سرمایه‌گذاری بر افزایش رشد اقتصادی در دو گروه کشورهای منتخب موثر است

نتیجه:

با توجه به نتایج بدست آمده، ضرایب تکاثری (فزاینده) متغیرهای وابسته مدل محاسبه و برای دو گروه کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه تحلیل شد. نتایج نشان داد که در کشورهای توسعه یافته مورد مطالعه در این پژوهش، تغییر شاخص‌های جهانی شدن و رشد اقتصادی تاثیر تکاثری بیشتری بر شاخص سرمایه انسانی نسبت به کشورهای در حال توسعه می‌گذارد. بر اساس نتایج، ضریب فزاینده سرمایه انسانی نسبت به شاخص جهانی شدن در کشورهای توسعه یافته بیشتر از کشورهای در حال توسعه است و به عبارتی می‌توان گفت که تغییرات شاخص سرمایه انسانی تاثیر بیشتری بر شاخص‌های جهانی شدن کشورهای توسعه یافته می‌گذارد. اما ضریب تکاثر رشد اقتصادی بر شاخص جهانی شدن در کشورهای در حال توسعه بیش از ۲ برابر این ضریب در کشورهای توسعه یافته می‌باشد.

این نتیجه بدین معنی است که تغییر مشخصی از رشد اقتصادی کشورهای در حال توسعه این پژوهش در بازه زمانی مورد مطالعه منجر به افزایش و بهبود قابل توجه‌تر شاخص‌های مرتبط با جهانی شدن در این کشورها نسبت به کشورهای توسعه یافته می‌گردد. این نتیجه می‌تواند به دلیل وجود ظرفیت‌های خالی و پتانسیل‌های بالقوه بیشتر در کشورهای در حال توسعه نسبت به توسعه یافته‌ها باشد که معمولاً اقتصاد این کشورها در ظرفیت کامل قرار دارند و قدرت رشد‌های فزاینده را ندارند. به عبارتی می‌توان گفت که تغییرات متغیرهای جهانی شدن و سرمایه انسانی، اثرات بیشتری بر رشد اقتصادی کشورهای توسعه یافته نسبت به در حال توسعه دارد.

Reference

- Ahmadian Yazdi, F., Ebrahimi Salari, T., Jandaghi, F. & Rajab Zadeh Moghani, N. (2015). Investigating the effective factors on human capital accumulation in Iran in the period 1971-2012. *Journal of Applied Economics Studies in Iran*, 4(15), 201-228. Doi: [20.1001.1.23222530.1394.4.15.10.1](https://doi.org/10.1001.1.23222530.1394.4.15.10.1) (In Persian)
- Ahmadvand, N., Fotros, M. (2018). The Impact of Import and Export of Low Technology Industries on Iran Economic Growth. *Quarterly Journal of Applied Economics Studies in Iran (AESI)*, 7(27), 195-215. Doi: [10.22084/AES.2017.13026.2408](https://doi.org/10.22084/AES.2017.13026.2408). (In Persian)
- Akbarian, R., Ghaedi, A. (2011). Investment in Economic Infrastructures and Economic Growth: The Case of Iran. *Quarterly Journal of Economic Growth and Development Research*, 1(3), 48-11. (In Persian)
- Akhavan Behbahani, A. (2004). Globalization and health. *Scientific Quarterly Journal of Majlis & Rahbord*, 11(43), 283-305. (In Persian)
- Barro, R. J. (1991). Economic growth in a cross section of countries. *The quarterly journal of economics*, 106(2), 407-443.
- Benhabib, J., & Jovanovic, B. (1989). *Externalities and growth accounting* (No. w3190). National Bureau of Economic Research.
- Dollar, D., & Kraay, A. (2001). Trade, Growth, and Poverty. *The Economic Journal*, 114, pp 22-49.
- Elmi, Z., Jamshid Nejhada, A. (2007). The effect of education on the Iranian economic growth over the 1971-2003. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 7(26), 135-154. (In Persian)

- Emadzade, M., Baktush, F. (2005). The Impact of Education on the Industrial Sector Value-added. *Quarterly Journal of Knowledge and Development*, 2(16), 37-50. (In Persian)
- Haji Mohammadi, F., Arsalan bod, M. (2015). The relationship between higher education and higher education costs with Iran's economic growth in the last half century. *Fourth Conference on the Iranian Islamic Model of Progress*, National Library of the Islamic Republic of Iran, Tehran, Iran. <https://4cp.olgou.ir/papers/265.pdf>. (In Persian)
- Hamidi, H., Sarfarazi, M. (2010). Globalization and Human Resources Management. *Journal of Strategic Studies of public Policy*, 1(1), 1-48. (In Persian)
- Hayashi, F. 2000. *Econometrics*. 1st ed. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Hill, R. C., Griffiths, W. E., & Lim, G. C. (2011). *Principles of econometrics*. John Wiley & Sons.
- Hooshmand, M., Shabani, M.A., Zabihi, A. (2008). The role of human capital on iran's economy growth by using auto regressive distributed lag (ardl) model. *Quarterly Journal of Quantitative Economics*, 5(2), 63-83. (In Persian)
- Im, K. S., Pesaran, M. H., & Shin, Y. (2003). Testing for unit roots in heterogeneous panels. *Journal of econometrics*, 115(1), 53-74.
- Imani, R., Nahidi, A. (2016). Investigating the Impact of Globalization on the Human Development Index in Iran. *First International Conference on Management and Economic cohesion in Urban Development, Tabriz, Iran*, 1-17. (In Persian)
- In, Francis, & Doucouliagos, Chris. (1997). Human capital formation and US economic growth: A causality analysis. *Applied Economic Letters*, 4, 329-331.
- Jafari samimi, A., Bahreini, N. (2015). A Comparison of the Impact of Three Globalization Dimensions (Economic, Social and Political) on Economic Growth in Selected MENA Countries. *Quarterly Journal of Economic Strategy*, 4(13), 1-29. (In Persian)
- Jalae, S.A, Jafari, M., Jafari, S. (2014). The effect of financial development in the economic globalization process in iran. *Journal of Applied Economics Studies in Iran*, 3(9), 75-92. Dor: [20.1001.1.23222530.1393.3.9.5.7](https://doi.org/10.1001.1.23222530.1393.3.9.5.7) (In Persian)
- Jones, C.I. (1995). Time series Tests of Endogenous Growth Models. *The quarterly Journal of Economics*, 110(2): 495-525.

- Kao, C. (1999). Spurious regression and residual-based tests for cointegration in panel data. *Journal of econometrics*, 90(1), 1-44.
- Levin, A., Lin, C. F., & Chu, C. S. J. (2002). Unit root tests in panel data: asymptotic and finite-sample properties. *Journal of econometrics*, 108(1), 1-24.
- Lucas, R. E. (1988). On the mechanics of economic development. *Journal of Monetary, Economics*, 22(1): 3 -42
- Mahdavi, A., Naderian, M. (2010). Investigating Granger causality relationship between human capital and economic growth in Iran. *Journal of Economic Research Revirew*, 10(38), 287-309. Available at: <https://www.sid.ir/en/Journal/ViewPaper.aspx?ID=198719> (In Persian)
- McGrew, A. G., McGrew, A., & Poku, N. K. (Eds.). (2007). *Globalization, development and human security*. Polity.
- Meckl, J., & Weigert, B. (2003). “Globalization, technical change and the skill premium: magnification effects from human–capital investments”. *Journal of International Trade & Economic Development*, 12(4), 319-336.
- Mohamadi, V., Mozafari shamsi, H., Asadi, F. (2019). Investigating the Relationship between Economic Growth, Energy Consumption and Human Development in Selected MENA Countries. *Iranian Energy Economics*, 8(30), 153-184. doi: [10.22054/jiee.2019.10490](https://doi.org/10.22054/jiee.2019.10490). (In Persian)
- Mozafari Shamsi, H., Ghobadi, S. (2019). Impact of Economic and Political Factors on Financial Corruption, Economic Growth and the Size of Government in Selected Oil Producing Countries: A System Panel Data Approach. *Iranian Journal of Economic Research*, 24(79), 177-207. doi: [10.22054/IJER.2019.10891](https://doi.org/10.22054/IJER.2019.10891). (In Persian)
- Nili, M., Nafisi, SH. (2004). The Relationship between Human Capital and Economic Growth with Emphasis on the Role of Labor Education Distribution in Iran during 1966-2000. *Iranian Journal of Economic Research*, 5(17), 1-31. (In Persian)
- Pelinescu, E. (2015). The impact of human capital on economic growth. *Procedia Economics and Finance*, 22(1), 184-190.
- Pesaran, M. H., Ullah, A., & Yamagata, T. (2008). A bias-adjusted LM test of error cross-section independence. *The Econometrics Journal*, 11(1), 105-127.

- Rabiee, M. (2009). The effect of innovation and human capital on economic growth in Iran. *Quarterly Journal of Knowledge and Development*, 16(26), 122-142. (In Persian)
- Rafat, M. (2017). The Spillover Effects of Free Movement of Capital on Human Development Sub-index. *Quarterly Journal of Fiscal and Economic policies*, 5(19), 139-163. URL: <http://qjefp.ir/article-1-588-en.html> (In Persian)
- Rahnamay Ghara meleki, GH., Motafaker azad, M., Ranj pour, R. & Sadeghi, S.K. (2014). The Impact of Internal R&D Expenditure, Technology Imports and Interaction Effects between Human Capital and Technology Imports on Value added in Iran's Large Industries. *Quarterly Iranian Journal of Trade Studies (IJTC)*, 18(72), 25-59. Available at: pajooeshnameh.itsr.ir/article_10787_8fef9f835cf1ea356506ac97dd76a9b8.pdf?lang=en (In Persian)
- Razavi, A., Salimi far, M. (2013). The Effect of Economic Globalization on Economic Growth, Using Vector Auto Regression Model. *Journal of Strategic Studies of public Policy*, 4(12), 9-32. Available: http://sspp.iranjournals.ir/article_4073_555.html?lang=en (In Persian)
- Rebelo, S. (1991). Long-run policy analysis and long-run growth. *Journal of political Economy*, 99(3), 500-521.
- Romer, P. M. (1990). Endogenous technological change. *Journal of political Economy*, 98(5, Part 2), S71-S102.
- Sachs, J., & Warner, A. M. (1995). Economic Reform and the Process of Global Integration, *Brooking Papers on Economic Activity*, 1, 1-118.
- Salehi, M.J. (2002). The effects of human capital on Iran's economic growth. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, 8(1), 43-74. URL: <http://journal.irphe.ac.ir/article-1-577-fa.html>. (In Persian)
- Samadi, A., Marzban, H., Asadean fallaheh, K. (2012). Social Capital, Human Capital and Economic Growth: The Case of Iran (1971-2008). *Quarterly Journal of Applied Economics Studies in Iran (AESI)*, 1(2), 145-176. Dor: [20.1001.1.23222530.1391.1.2.6.0](https://doi.org/10.1001.1.23222530.1391.1.2.6.0) (In Persian)
- Solarin, S. A., & Eric, O. O. (2015). Impact of economic globalization on human capital: Evidence from Nigerian economy. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 5(3), 786-789.
- Taghavi, M., Mohammadi, H. (2006). The Effect of Human Capital on Economic Growth: Case of IRAN. *Quarterly Journal of Economic*

-
- Research*, 6(22), 15-43. Available at:
https://joer.atu.ac.ir/article_3336.html?lang=en (In Persian)
- Welfens, P. J. (2013). Theoretical Aspects of Globalization, Economic Growth, and Social Security. In *Social Security and Economic Globalization* (pp. 85-111). Springer, Berlin, Heidelberg.
- Yazdani, M., Markari, A. (2021). Interaction of International Capital Flows and Economic Growth in D8 Countries. *Quarterly Journal of Quantitative Economics (JQE)*, 18(2), 13-25. Available at:
https://jqe.scu.ac.ir/article_16711.html?lang=en (in persian)